

L. Dz. 71/W/13

Kraków/Warszawa, 19. 10. 2013.

Szanowny Pan Przewodniczący
Komisji Nauki i Młodzieży
Piotr Paweł Bauć,
Szanowne Panie Posłanki,
Szanowni Panowie Posłowie

Znajdą Państwo poniżej szczegółowe dane porównawcze za ostatnie dwa lata. Warto jednak spojrzeć na sprawy nauki i szkolnictwa wyższego z dłuższej perspektywy. W roku 2005 udział wydatków z budżetu państwa na szkolnictwo wyższe wynosił 1% PKB. Na rok 2014 planuje się 0.77% PKB (bez środków europejskich), natomiast po uwzględnieniu środków europejskich 0.82% PKB. Wydatki budżetowe na naukę i badania rozwojowe nie mogą od 10 lat przebić się ponad zawstydzająco niski poziom 0.3% PKB – ponad dwukrotnie mniej od średniej wydatków budżetowych w Unii Europejskiej. **W obu przypadkach Polska oddala się od celów wyznaczonych strategią lizbońską, która przewiduje m. in. przeznaczanie 2% PKB na szkolnictwo wyższe. Budżet na rok 2014 jest kolejnym etapem realizacji liberalnego zamysłu, wcielanego całkiem konsekwentnie od roku 2008, z katastrofalnymi rezultatami – jak się Państwo mogą przekonać.**

Opinia o budżecie w zakresie szkolnictwa wyższego.

Przeanalizowaliśmy najważniejsze pozycje projektu budżetu na rok 2014, który przewiduje między innymi co następuje:

- w części budżetowej nr 38 - 10 913 984 tys. zł;
- w dziale budżetowym nr 803 - 10 887 706 tys. zł;
- w rozdziale budżetowym nr 80306 - 9 675 282 tys. zł.

Pożyteczne jest zestawienie te liczby z analogicznymi danymi w planach budżetów na lata 2012 i 2013 **(w nawiasie, wytłuszczonym drukiem, dane sprzed tegorocznej nowelizacji budżetu)**, które przewidywały:

- w części budżetowej nr 38 - 9.696.014 tys. zł **(9.958.525 tys. zł)** ;
- w dziale budżetowym nr 803 - 9. 663.672 tys. zł **(9.925.192 tys. zł)**;
- w rozdziale budżetowym nr 80306 - 7.810.281 **(7.821.498) tys. zł**.

Odnotowujemy ponad 15% realny wzrost wydatków płacowych (zasadnicza część pozycji 80306) w roku 2014 w porównaniu do roku 2012. Jest to wynik podwyżki płac przeprowadzonej w 2013. roku. Istnieje rezerwa celowa nr 40 w załączniku nr 2, część 83, przeznaczona na drugi etap podwyżek w 2014. Planowane wydatki pozapłacowe są realnie nieco niższe od planowanych w 2012. Zaplanowane w tym zakresie wydatki budżetowe w szkolnictwie wyższym kształtują się w projekcie na 2014 r., w ramach środków budżetu państwa, na poziomie 13.356.111 tys. zł. Stanowi to około 0.77% planowanego PKB w roku 2014. Dla porównania, w roku 2005 wydatki na szkolnictwo wyższe stanowiły około 1% PKB.

Opinia o budżecie nauki.

Ogólna kwota przypadająca na część budżetową nr 28 wynosi **5 083 012** tys. zł. Inne ważne pozycje to:

rozdział 73005 (Działalność statutowa i inwestycyjna jednostek naukowych) 2 408 694 tys. zł;
rozdział 73008 Narodowe Centrum Badań i Rozwoju 1 229 266 tys. zł;
rozdział 73009 Narodowe Centrum Nauki 885 000 tys. zł.

W budżetach na rok 2012. i 2013. **(w okrągłym nawiasie, wytłuszczonym drukiem, dane sprzed tegorocznej nowelizacji budżetu)** przewidziano na w/w pozycje kwoty następujące:

ogólna kwota z budżetu państwa przypadająca na część budżetową nr 28 wynosi 5 061 109 tys. zł
(5 059 476 tys. zł)

rozdział 73005 (Działalność statutowa i inwestycyjna jednostek naukowych) 2 442 788 tys. zł
(2 426 442 tys. zł)

rozdział 73008 Narodowe Centrum Badań i Rozwoju 1 274 613 tys. zł **(1 282 825 tys. zł)**

rozdział 73009 Narodowe Centrum Nauki 899 993 tys. zł **(899 993 tys. zł)**

Porównanie obu grup danych pozwala na następujące wnioski.

Po jednorocznym zwiększeniu w 2012 r. finansowania, w skromnych zresztą rozmiarach, następuje powrót do wieloletniej praktyki obniżania nakładów na naukę. Odnotowujemy bowiem - jeśli uwzględnić inflację – realny spadek finansowania ok. 4 % w roku 2014, w porównaniu do roku 2012.

Niepokoici zwłaszcza spadek nominalny o ponad 1.5%, a realny o około 5%, w porównaniu do roku 2012, dotacji na działalność statutową i inwestycyjną jednostek naukowych. Fakt ten spowoduje duże napięcia w funkcjonowaniu jednostek naukowych i może doprowadzić do zwolnień pracowników.

Od roku 2012 systematycznie spadają realne (a w ostatnim roku także nominalne) nakłady na NCBiR (realny spadek około 10%) oraz na NCN (realny spadek około 7%). Udział wydatków z budżetu państwa liczony jako procentowy udział w bieżącym PKB spada z około 0.3% w roku 2012. do 0.29% w roku 2014. Jest to niski poziom, utrzymywany zresztą od blisko dekady.

Uwagi końcowe

Jest już teraz zupełnie oczywiste, że program liberalny doprowadził do niepowodzenia. Faktem symbolicznym jest, że w roku 2007 najlepsza polska uczelnia – Uniwersytet Jagielloński – znajdowała się w jednym z rankingów na pozycji 275, gdy w roku 2013 w tymże samym rankingu najlepszy był Uniwersytet Warszawski na pozycji 338. KSN NSZZ „Solidarność” jest sceptyczna wobec rankingów, ale nie możemy nie zauważyć tendencji przez nie pokazywanych. Dramatyczny jest spadek pozycji Polski w rankingach innowacyjności – z piątej do siódmej dziesiątki w rankingu państw. 10% obniżenie budżetu (po uwzględnieniu inflacji) NCBiR w roku 2014 względem roku 2012. oznacza, że będzie jeszcze gorzej. Z naciskiem podkreślamy, że istnieją rezerwy – środki publiczne trafiające do uczelni niepublicznych (około 0.4 mld zł rocznie tylko na stypendia, obok znacznych środków europejskich i finansowania różnego rodzaju programów). Są to – z punktu widzenia pozycji polskiej nauki w świecie i innowacyjności polskiej gospodarki - pieniądze zmarnowane. Powinny one trafić do NCBiR i NCN.

Z rozczarowaniem odnotowujemy, że projekt budżetu na rok 2014 nie zawiera żadnych istotnych zmian sugerujących próbę zatrzymania postępującego upadku polskiej nauki i innowacyjności.

Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność”

Edward Malec